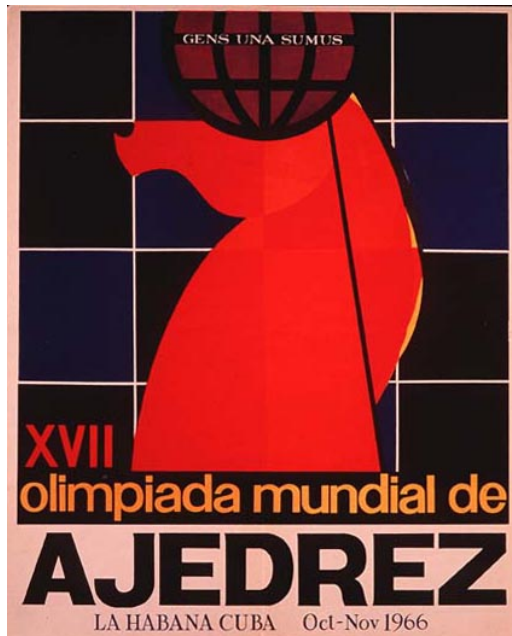

Bobby en de Bolivianen

Hans Meijer

De [17de schaakolympiade](#) werd in 1966 in Havana op Cuba gehouden. De olympiade werd op 23 oktober door Fidel Castro, die een enthousiast schaker was, geopend. Het toernooi telde 52 deelnemende teams en duurde tot 20 november. De USSR eindigde als eerste voor de Verenigde Staten, Hongarije en Joegoslavië.

Een detail dat mij bij het bestuderen van de gegevens over deze olympiade opviel was dat op geen enkele foto Fidel's wapenbroeder, en net als Fidel een verwoed schaker, Ernesto 'Che' Guevara te zien was. Hij hield zich schuil en moest verstek laten gaan. Al geruime tijd schaakte Guevara op het bord van de wereldrevolutie en Bolivia, waar hij kort na het begin van de olympiade op 3 november op het vliegveld van La Paz landde, bleek zijn volgende halte te zijn. Het werd zijn [eindhalte](#).

Een van de teams die in Havana aan de schaakolympiade meedeed was dat van Bolivia. Dat had bepaald niet voor de hand gelegen. Niet alleen was er geen geld voor de reis maar in de Boliviaanse paspoorten stond in die tijd een stempel dat stelde dat er niet mee naar Cuba en socialistische landen gereisd kon worden. Na enig onderhandelen werden er door de Cubaanse schaakbond vijf tickets aan de Boliviaanse schaakbond ter beschikking

gesteld; vier voor de spelers en een voor de teamleider. Het andere probleem werd omzeild doordat de Mexicaanse schaakbond een uitnodiging aan de Boliviaanse schaakbond stuurde voor een onderlinge wedstrijd. In Mexico stad vervoegden de Bolivianen zich op de Cubaanse ambassade voor een visum, hetgeen ze, nadat de Cubanen uitgelachen waren, zonder enig mankeren kregen.

Fidel Castro Ruz en Julio García Soruco

De bord volgorde van het Boliviaanse team was het volgende thema dat zich onverwacht aandienende. De Boliviaanse kampioen Juan Carvajal gaf te kennen dat hij het vierde bord voor zijn rekening wilde nemen om op die manier punten voor het team te scoren. Na enig geharrewar accepteerde een ieder dat Julio García Soruco achter het eerste bord plaats zou nemen, Gustavo Martínez achter het tweede bord en Germán Salazar achter het derde bord.

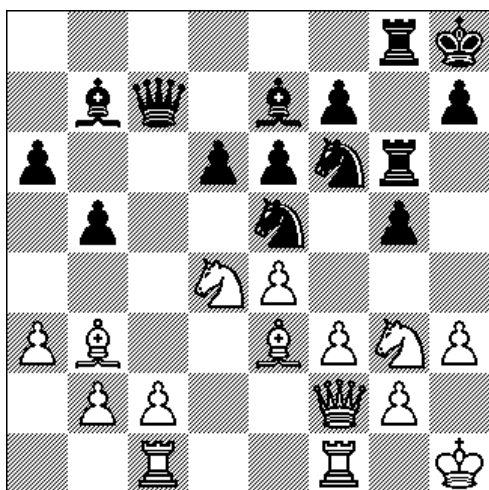
Bobby Fischer en Julio García

In de zesde ronde was de Verenigde Staten de tegenstander van Bolivia. Aan het eerste bord

trof Julio García Soruco de drieëntwintigjarige GM Bobby Fischer. Vol trots noteerde García in zijn boek *Memorias de un Ajedrecista 1930-2012* de zetten van deze opmerkelijke partij.

Julio García Soruco – Robert James Fischer, Schaakolympiade, Havana 1966, klik [hier](#).

1.e4 c5 2. Pf3 d6 3. d4 cxd4 4. Pxd4 Pf6 5. Pc3 a6 6. Lc4 e6 7. Lb3 b5 8. a3 Le7 9. Le3 0–0 10. 0–0 Lb7 11. f3 Pbd7 12. Dd2 Pe5 13. Df2 Dc7 14. Tac1 Kh8! Stap een. 15. Pce2 Tg8! Stap twee. 16. Kh1 g5! Stap drie. 17. h3 Tg6! Stap vier. 18. Pg3 Tag8! Stap vijf. Zie diagram.

19.Pxe6? Jammer. Deze zet verliest snel.
19...fxe6 20.Lxe6 Pxe4 21.Pxe4 Txe6 0–1

Het plan dat Fischer in deze partij ten uitvoer bracht bleef niet onopgemerkt. Zo bracht onder meer Garry Kasparov het in *My Great Predecessors Part IV* ter sprake terwijl vele andere schakers het adopteerden.

In *Improve your Chess Pattern Recognition: Key Moves and Motifs in the Middlegame* (2014) beargumenteert Arthur van de Oudeweetering in hoofdstuk 31 dat Fischer het idee voor deze manoeuvre waarschijnlijk afgekeken had van de Zwitserse schaker Erwin Nievergelt, klik [hier](#). In 1959 lukte het Nievergelt om in Zürich met deze door hem bedachte manoeuvre de grote Paul Keres remise af te dwingen, klik [hier](#). Fischer was een van de andere deelnemers aan dat toernooi, klik [hier](#), en trof Nievergelt de ronde nadat deze tegen Keres gespeeld had. En in *Chess Life* (2016) schrijven Matthew Sadler en Natasha Regan dat het Paul Morphy was die als eerste een vergelijkbaar plan in een partij die hij in New Orleans in 1857 tegen Louis Paulsen speelde op het bord bracht. Er valt echter veel voor te zeggen om deze manoeuvre naar Fischer te vernoemen. Ik citeer oud-wereldkampioen Alexander Aljechin: ‘Het belangrijkste is niet wie de eerste keer een zet deed, maar wie de interesse van de schaakwereld voor deze zet wekte. Hij is de expert die de zet diepgaand analyseerde en zo zijn echte betekenis gaf.’

Waarschijnlijk is de partij van García tegen Fischer de enige partij van een Boliviaanse schaker die op topniveau met grote interesse geanalyseerd is. Nu Fischer zijn goedkeuring aan de ‘Nievergelt manoeuvre’ verleend had werd er met andere ogen naar dit speelplan gekeken. Voor Julio García Soruco betekende dit dat zijn naam samen met die van Robert James Fischer de schaakboekjes inging.